

บทที่ 6

บทสรุป

ในบทนี้นำเสนอเนื้อหา ซึ่งประกอบด้วย 3 ส่วนคือ ส่วนที่ 1 เป็นการนำเสนอสรุปผลการวิจัย ส่วนที่ 2 เป็นการนำเสนอข้อจำกัดในการวิจัย และส่วนที่ 3 เป็นการนำเสนอข้อจำกัดในการวิจัย การนำผลการวิจัยไปใช้และข้อเสนอแนะของการวิจัย โดยมีรายละเอียดดังนี้

ส่วนที่ 1 การสรุปผลการวิจัย

การศึกษารุ่นนี้เป็นการวิจัยผสมผสาน ซึ่งประกอบด้วยการศึกษาเชิงปริมาณแบบพรรณนา และการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวม วิเคราะห์ และเปรียบเทียบ รวมทั้งเชื่อมโยงกรอบจริยธรรมในวิชาชีพการพยาบาลที่มีอยู่ในประเทศไทย เพื่อศึกษาปัญหาจริยธรรมในวิชาชีพการพยาบาลที่พบบ่อยในประเทศไทย และผลกระทบต่อผู้ใช้บริการ เพื่อศึกษาจริยธรรมในวิชาชีพการพยาบาลตามการรับรู้ของพยาบาลในประเทศไทย เพื่อศึกษากลไก/แนวทางในการแก้ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมในวิชาชีพการพยาบาล และเพื่อศึกษาวิธีการป้องกันปัญหาจริยธรรมในวิชาชีพการพยาบาล ซึ่งกรอบแนวคิดของการวิจัยนี้เป็นการบูรณาการหลักจริยธรรม ทฤษฎีประโยชน์นิยม ทฤษฎีหน้าที่นิยม และจรรยาบรรณวิชาชีพพยาบาล ประชากรที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วยพยาบาล 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 คือ พยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลระดับปฐมภูมิ ทติยภูมิ และตติยภูมิ และกลุ่มที่ 2 คือ ผู้บริหารการพยาบาลทั้งด้านการศึกษา ด้านบริการ องค์กรวิชาชีพระดับประเทศ และอาจารย์พยาบาล

การวิจัยเชิงปริมาณได้คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างตามเกณฑ์คุณสมบัติที่กำหนดไว้จากประชากรในกลุ่มที่ 1 แบบโควต้าตามสัดส่วน (proportional quota sampling) โดยใช้เขตภูมิภาคและระดับของโรงพยาบาลเป็นตัวกำหนดชั้น ซึ่งชั้นที่ 1 ที่ใช้เขตภูมิภาคเป็นตัวกำหนดชั้น มีกลุ่มประชากรย่อย 6 กลุ่ม คือ กลุ่มโรงพยาบาลภาคกลาง กลุ่มโรงพยาบาลภาคเหนือ กลุ่มโรงพยาบาลภาคใต้ กลุ่มโรงพยาบาลภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กลุ่มโรงพยาบาลภาคตะวันออก และ กลุ่มโรงพยาบาลภาคตะวันตก ส่วนชั้นที่ 2 ใช้ระดับโรงพยาบาลเป็นตัวกำหนดชั้น มีกลุ่มประชากรย่อย 3 กลุ่ม คือ กลุ่มโรงพยาบาลตติยภูมิ กลุ่มโรงพยาบาลทติยภูมิ และกลุ่มโรงพยาบาลปฐมภูมิ ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 1,500 คน ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพได้คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างตามเกณฑ์คุณสมบัติที่กำหนดไว้โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (purposive sampling) จากประชากรในกลุ่มที่ 2 ได้กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารการพยาบาลด้านการศึกษา ด้านบริการ และองค์กรวิชาชีพระดับประเทศ ประกอบด้วย ผู้บริหารการพยาบาลด้านการศึกษา ด้านบริการ และองค์กรวิชาชีพระดับประเทศ และอาจารย์พยาบาลที่สอนวิชาจริยศาสตร์วิชาชีพการพยาบาล/สอนวิชาการปฏิบัติการพยาบาลและมีการบูรณาการเนื้อหาจริยศาสตร์วิชาชีพการพยาบาลในการสอนนักศึกษาบนคลินิกและในชุมชน จำนวน 30 คน

สำหรับเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วย 2 ชุด ได้แก่ ชุดที่ 1 แบบสอบถามจริยธรรมในวิชาชีพตามการรับรู้ของพยาบาล ประกอบด้วย 2 ส่วน ส่วนที่ 1 เป็นข้อมูลส่วนบุคคล จำนวน 19 ข้อ และส่วนที่ 2 เป็นข้อมูลจริยธรรมในวิชาชีพตามการรับรู้ของพยาบาล จำนวน 43 ข้อ โดยเครื่องมือวิจัยได้ผ่านการตรวจสอบหาความตรงตามเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ และความเที่ยงโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ได้ค่าเท่ากับ .94 และชุดที่ 2 แบบสัมภาษณ์จริยธรรมในวิชาชีพการพยาบาล ซึ่งได้ผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิเรื่องความตรงตามเนื้อหาและความถูกต้องของการใช้ภาษา และนำไปทดลองใช้กับผู้บริหารและอาจารย์ที่มีคุณสมบัติคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 3 ราย เพื่อทดสอบความเข้าใจในเนื้อหาของคำถาม และได้มีการปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ให้เกิดความเหมาะสมและเข้าใจง่ายก่อนนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลได้ดำเนินการภายหลัง โครงร่างวิจัยได้รับการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน ซึ่งแบ่งเป็น 2 ส่วน ได้แก่ การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้แบบสอบถาม และการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้การสัมภาษณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล ดำเนินการโดยข้อมูลเชิงปริมาณที่ได้มาวิเคราะห์โดยใช้การวิเคราะห์ทางสถิติ ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการศึกษาสรุปตามวัตถุประสงค์ โดยผลจากการรวบรวม วิเคราะห์ และเปรียบเทียบ รวมทั้งเชื่อมโยงกรอบจริยธรรมในวิชาชีพการพยาบาลที่มีอยู่ในประเทศไทย พบว่า หลักจริยธรรมที่สำคัญในการประกอบวิชาชีพการพยาบาลรวม 10 ประการ คือ 1) การเคารพเอกลัทธิ/ความเป็นอิสระ (respect for autonomy) 2) การทำประโยชน์ (beneficence) 3) การไม่ทำอันตราย (nonmaleficence /do no harm) 4) ความยุติธรรม/ความเสมอภาค (justice) 5) การบอกความจริง (veracity) 6) ความซื่อสัตย์ (fidelity) 7) การทำหน้าที่แทน (advocacy) 8) ความรับผิดชอบ (accountability/responsibility) 9) ความร่วมมือ (cooperation) และ 10) ความเอื้ออาทร (caring)

ผลการศึกษาในส่วนข้อมูลเชิงปริมาณตามวัตถุประสงค์เรื่องจริยธรรมในวิชาชีพการพยาบาลตามการรับรู้ของพยาบาลในประเทศไทยที่ศึกษาในกลุ่มตัวอย่างจำนวน 1,500 คน ซึ่งกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 95.1 เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 22 ถึง 59 ปี อายุเฉลี่ยเท่ากับ 36.68 ปี (SD = 8.21) กลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 55.2 เป็นกลุ่มที่มีสถานภาพสมรสคู่ ระดับการศึกษาส่วนใหญ่ร้อยละ 91.9 อยู่ในระดับปริญญาตรี ร้อยละ 96.7 นับถือศาสนาพุทธ กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 64.2 ดำรงตำแหน่งพยาบาลชำนาญการ กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดทำงานในกระทรวงสาธารณสุข กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 26.0 ทำงานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ร้อยละ 19.5 ทำงานในภาคตะวันตก และร้อยละ 15.7 ทำงานในภาคกลาง กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 15.9 ทำงานใน

โรงพยาบาลระดับปฐมภูมิ ร้อยละ 61.5 ในระดับทุติยภูมิ และร้อยละ 22.5 ในระดับตติยภูมิ ระยะเวลาทำงานอยู่ระหว่าง 1-43 ปี เฉลี่ยเท่ากับ 12.46 ปี (SD=8.61) ลักษณะงานที่ทำส่วนใหญ่ร้อยละ 85.7 ทำงานบริการพยาบาล รายได้โดยเฉลี่ยเท่ากับ 36,669.41 บาทต่อเดือน (SD= 23,811.80) ร้อยละ 15.7 เคยได้รับรางวัลจากการทำงาน กลุ่มตัวอย่างส่วนหนึ่งร้อยละ 22.5 ไม่เคยเข้ารับการอบรมเรื่องที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมในวิชาชีพ ในการศึกษานี้กลุ่มตัวอย่าง 1,500 คนได้ให้ระดับความสำคัญของจริยธรรมในวิชาชีพจำนวน 43 ข้อ ตามการรับรู้ที่แท้จริง ซึ่งระดับความสำคัญ 3 อันดับแรกที่กลุ่มตัวอย่างเห็นความสำคัญระดับมากที่สุดเรียงจากมากไปน้อย มีดังนี้

1. ไม่ปฏิบัติ/ไม่สนับสนุนให้มีการประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ การประกอบวิชาชีพด้านการแพทย์หรือการสาธารณสุขหรือการประกอบโรคศิลปะโดยผิดกฎหมาย (80.7%)
2. ให้การพยาบาลโดยคำนึงถึงความปลอดภัยของผู้ป่วย/ผู้ใช้บริการ (79.9%)
3. ไม่ปฏิเสธการช่วยเหลือผู้ที่อยู่ในระยะอันตรายจากการเจ็บป่วยเมื่อได้รับการร้องขอและอยู่ในฐานะที่จะช่วยได้ (78.6%)

นอกจากนี้ กลุ่มตัวอย่าง 1,500 คนได้ให้ข้อมูลเรื่องจริยธรรมในวิชาชีพจำนวน 43 ข้อ ถึงระดับที่สามารถปฏิบัติได้จริง ซึ่งระดับความสำคัญ 3 อันดับแรกที่กลุ่มตัวอย่างสามารถปฏิบัติได้จริงระดับมากที่สุดเรียงจากมากไปน้อยมีดังนี้

1. ไม่ปฏิบัติ/ไม่สนับสนุนให้มีการประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ การประกอบวิชาชีพด้านการแพทย์หรือการสาธารณสุขหรือการประกอบโรคศิลปะโดยผิดกฎหมาย (61.6%)
2. ไม่หลอกลวงผู้ป่วยหรือผู้ใช้บริการ ให้หลงเข้าใจผิดเพื่อประโยชน์ของตน (60.3%)
3. ให้การพยาบาลโดยคำนึงถึงความปลอดภัยของผู้ป่วย/ผู้ใช้บริการ (57.2%)

ผลการศึกษาในส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพตามวัตถุประสงค์เรื่องปัญหาจริยธรรมในวิชาชีพการพยาบาลที่พบบ่อยในประเทศไทยและผลกระทบต่อผู้ใช้บริการ กลไก/แนวทางในการแก้ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมในวิชาชีพการพยาบาล และวิธีการป้องกันปัญหาจริยธรรมในวิชาชีพการพยาบาล ได้ศึกษาในกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน สรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

จริยธรรมของวิชาชีพพยาบาลในเชิงบวก

1. การพิทักษ์สิทธิผู้ป่วย
2. ความซื่อสัตย์
3. ความอาทรต่อผู้ป่วย
4. การช่วยเหลือโดยไม่รับสิ่งตอบแทน
5. การมีระเบียบวินัย
6. การเสียสละ

7. การมีพฤติกรรมการบริการและมีใจให้บริการดี
8. การดูแลผู้ป่วยอย่างเท่าเทียมและไม่เลือกปฏิบัติ
9. ความรับผิดชอบ
10. การรักษาความลับ

ปัญหาจริยธรรมของวิชาชีพการพยาบาล

1. การเปิดหลักสูตรพยาบาลศาสตร์ที่ยังไม่ได้มาตรฐาน
 - 1.1 การจ้างอาจารย์ที่มีคุณสมบัติไม่ครบตามเกณฑ์มาตรฐานมาสอนนักศึกษา
 - 1.2 การตัดออกหลักสูตรหรือแผนการสอนของสถาบันการศึกษาอื่น
2. การปฏิบัติการพยาบาลที่ไม่ได้มาตรฐาน
 - 2.1 พยาบาลขาดความรู้ในการปฏิบัติการพยาบาล
 - 2.2 พยาบาลขาดประสบการณ์ในการทำงาน
 - 2.3 พยาบาลปฏิบัติการพยาบาลไม่ถูกต้องตามเทคนิค/หลักการ
3. การสื่อสารไม่มีประสิทธิภาพ
 - 3.1 ปฏิบัติการพยาบาลโดยไม่ให้ข้อมูลกับผู้ใช้บริการ
 - 3.2 ใช้ศัพท์ไม่เหมาะสม
4. พฤติกรรมบริการไม่เหมาะสม
 - 4.1 ใช้คำพูดไม่เหมาะสมในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่
 - 4.2 ไม่ใส่ใจกับการปฏิบัติหน้าที่พยาบาล
 - 4.3 ละเลยการรับฟังข้อมูลจากผู้ป่วย
 - 4.4 ละเลยการปฏิบัติหน้าที่พยาบาล
 - 4.5 ขาดความเอื้ออาทรและขาดน้ำใจในการปฏิบัติงาน
 - 4.6 แสดงกริยามารยาทไม่เหมาะสม
5. สถานบริการสุขภาพไม่ได้มาตรฐาน
 - 5.1 การจ้างผู้ปฏิบัติการพยาบาลที่ไม่ใช่พยาบาลวิชาชีพ
 - 5.2 การปลอมแปลงใบอนุญาตประกอบวิชาชีพการพยาบาล
 - 5.3 หลอกหลวงว่ามีจำนวนพยาบาลตามมาตรฐาน
6. เปิดเผยข้อมูลผู้ป่วย
 - 6.1 นำข้อมูลผู้ป่วยเผยแพร่ใน social media
 - 6.2 การถ่ายรูปผู้ป่วยหรือกิจกรรมการพยาบาลเผยแพร่ทาง facebook
7. ไม่ซื่อสัตย์ในการปฏิบัติหน้าที่
 - 7.1 ปกปิดเมื่อทำงานผิดพลาด

- 7.2 การเซ็นชื่อเวลาทำงานไม่ตรงตามเวลาที่มาทำงานจริง
- 7.3 การปฏิบัติงานเกินชั่วโมงการทำงานที่กำหนด
- 7.4 การเซ็นชื่อแทนผู้อื่น
- 7.5 ขาดความรับผิดชอบในงาน
- 8. ปฏิบัติงานไม่ได้มาตรฐานวิชาชีพ
 - 8.1 ประมาทในการปฏิบัติงาน
 - 8.2 ปฏิบัติหน้าที่เกินขอบเขตวิชาชีพพยาบาล
- 9. การประพฤตินั้นไม่เหมาะสม
 - 9.1 การทำผิดเรื่องการปลอมแปลงเอกสาร
 - 9.2 ปัญหาเรื่องชู้สาว
 - 9.3 การลักขโมย

ผลกระทบต่อผู้ใช้บริการ

1. ผู้ป่วยได้รับการพยาบาลที่ไม่ได้มาตรฐาน
2. ผู้ป่วยเกิดภาวะแทรกซ้อนหรืออาการไม่พึงประสงค์
3. ผู้ป่วยต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นหากต้องนอนโรงพยาบาลนานขึ้น
4. ผู้ป่วยอาจได้รับอันตรายถึงชีวิต

กลไกแนวทางในการแก้ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมในวิชาชีพการพยาบาล

1. ผู้บังคับบัญชาเบื้องต้นเรียกพบ
2. ช่วยเหลือเมื่อเกิดปัญหาจริยธรรม โดยจะมีการวิเคราะห์ข้อเท็จจริง ไม่กล่าวโทษบุคคล

แต่พิจารณาที่ระบบก่อน

- 2.1 วิเคราะห์ข้อเท็จจริงของเหตุการณ์
- 2.2 วิเคราะห์หาข้อบกพร่องของระบบงาน
- 2.3 แก้ไขเหตุการณ์โดยพยาบาลผู้อาวุโส
3. การบริหารความเสี่ยงของโรงพยาบาล
 - 3.1 ดำเนินการตามเกณฑ์ที่กำหนด หรือแนวปฏิบัติ
 - 3.2 รายงานปัญหาหรือความเสี่ยงที่เกิดขึ้น
 - 3.3 วางแผนนิเทศ

วิธีการป้องกันปัญหาจริยธรรมในวิชาชีพการพยาบาล

1. การตรวจสอบสถาบันการศึกษาพยาบาลและสถานบริการพยาบาลตามมาตรฐาน

- 1.1 การตรวจสอบจากองค์กรภายนอก
- 1.2 การตรวจสอบกันเองภายในองค์กร
2. ยึดหลักการการเป็นแบบอย่าง (Role model)
 - 2.1 รุ่นพี่ต้องทำเป็นแบบอย่างให้รุ่นน้องเห็น
 - 2.2 คัดเลือกหัวหน้าที่เป็นแบบอย่างที่ดี
 - 2.3 อาจารย์พยาบาลเป็น แบบอย่างที่ดีให้กับนักศึกษา
3. ไม่ช่วยคนที่ทำผิดจริยธรรมวิชาชีพหรือทำทุจริต
4. ปฏิบัติการพยาบาลตามมาตรฐานและใช้กระบวนการพยาบาลในการทำงาน
5. สร้างแนวปฏิบัติการพยาบาล
6. จัดให้มีระบบนิเทศ
 - 6.1 จัดระบบนิเทศที่ดี
 - 6.2 จัดระบบพี่สอนงานน้อง
 - 6.3 จัดระบบการอบรม (training)
 - 6.4 การปฐมนิเทศที่เหมาะสมทั้งเวลาและคุณภาพ
7. การให้ความรู้เรื่องจริยธรรมผ่านวิธีการต่างๆ
 - 7.1 ประชุม(conference) ในหอผู้ป่วย
 - 7.2 จัดอบรมโดยใช้ตัวอย่างปัญหาจริยธรรมที่เกิดขึ้นบ่อยภายในหน่วยงาน
 - 7.3 ส่งอบรมภายนอก
 - 7.4 จัดอบรมเรื่องจริยธรรมวิชาชีพให้กับนักศึกษาพยาบาล
8. พัฒนาศักยภาพพยาบาลด้านดูแลข้ามวัฒนธรรม
9. ประเมินผลการทำงานพยาบาลจากทั้งภายในและภายนอก
 - 9.1 หัวหน้าประเมิน
 - 9.2 ให้ผู้ป่วยและญาติประเมินพยาบาล
10. พัฒนาทักษะด้านการสื่อสาร
11. ติดตาม และประเมินเป็นระยะๆ
12. ยกย่อง ชม และให้รางวัล
 - 12.1 ยกย่อง ชม และให้รางวัลพยาบาลที่ทำดี
 - 12.2 ให้รางวัลระดับบุคคล หน่วยงาน
13. จัดอัตรากำลังพยาบาลให้เพียงพอ

ส่วนที่ 2 ข้อจำกัดในการวิจัย

1. การศึกษาในครั้งนี้เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นพยาบาลทั่วประเทศ ทำให้มีปัญหาล็กน้อยในการได้แบบสอบถามกลับคืน ทำให้ต้องใช้เวลามากในการบริหารจัดการเพื่อติดตามให้ได้แบบสอบถามกลับคืนตามเป้าที่กำหนดไว้

2. การศึกษาในครั้งนี้มีการสัมภาษณ์ผู้บริหารการพยาบาลหลายระดับและผู้บริหารจากหลายภาค ซึ่งการสัมภาษณ์มีข้อจำกัดในเรื่องการนัดหมายและเวลาที่ให้สัมภาษณ์ เนื่องจากผู้บริหารบางท่านมีเวลาค่อนข้างจำกัดจากการมีภารกิจที่ต้องรับผิดชอบมากในแต่ละวัน

3. ปัญหาที่สำคัญคือ การเกิดอุทกภัยครั้งใหญ่ในหลายจังหวัดทั่วประเทศและในกรุงเทพฯ ทำให้ต้องมีการชะลอการเก็บรวบรวมข้อมูลหลายเดือน ทำให้การดำเนินการวิจัยไม่เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้

ส่วนที่ 3 การนำผลการวิจัยไปใช้และข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาในครั้งนี้ มีข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ในด้านศึกษาการพยาบาล ด้านบริการพยาบาล และด้านการวิจัยทางการพยาบาล รวมทั้งข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ตามรายละเอียดดังต่อไปนี้

การศึกษาการพยาบาล

อาจารย์ในสถาบันการศึกษาพยาบาลควรนำข้อมูลพื้นฐานในการศึกษาครั้งนี้ไปพิจารณาในการจัดเนื้อหาในวิชาทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ เพื่อพัฒนาให้นักศึกษาพยาบาลมีคุณธรรม จริยธรรม วิชาชีพการพยาบาล และจรรยาบรรณวิชาชีพการพยาบาล และสามารถนำตัวอย่างจากการศึกษาครั้งนี้ให้นักศึกษาพยาบาลคิดวิเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณ และให้ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหา

การบริการพยาบาล

ผู้บริหารทางการพยาบาลสามารถนำข้อมูลไปกำหนดนโยบายและวางแผนงานเรื่องการพัฒนาพฤติกรรมจริยธรรมของพยาบาลได้ ดังต่อไปนี้

- สนับสนุนให้มีการดำรงพฤติกรรมจริยธรรมที่ดี โดยการจัดให้มีการอบรม ทบทวนให้ความรู้ เรื่องจริยธรรมในวิชาชีพการพยาบาลอย่างต่อเนื่อง

- มีการสร้างขวัญและแรงจูงใจโดยการให้การยกย่อง ชมเชย และให้รางวัลพยาบาลที่มีพฤติกรรมจริยธรรมดีเด่น จัดให้มีการประเมินพฤติกรรมจริยธรรมของพยาบาลโดยการประเมินภายในและประเมินภายนอกจากผู้ให้บริการ

- ปรับนโยบายและวางแผนการพัฒนาส่งเสริมในเรื่องจริยธรรมและพฤติกรรมจริยธรรมของพยาบาลได้ชัดเจนขึ้น

- กระตุ้นพยาบาลให้ตระหนักถึงปัญหาจริยธรรมในวิชาชีพการพยาบาลและผลกระทบที่จะเกิดขึ้น และมีการย้ำเตือนให้เห็นความสำคัญของพฤติกรรมจริยธรรม และการปฏิบัติกับผู้ใช้บริการอย่างมีคุณธรรมและจริยธรรม

- สนับสนุนให้พยาบาลสร้างเสริมทัศนคติที่ดีและมีพฤติกรรมจริยธรรมในวิชาชีพ การพยาบาลที่ดีเพื่อเป็นแบบอย่างให้นักศึกษาพยาบาล ร่วมกับการช่วยสอนให้นักศึกษาพยาบาลมี พฤติกรรมจริยธรรมในวิชาชีพการพยาบาลที่ดีในการฝึกปฏิบัติการพยาบาลกับผู้ใช้บริการ

- จัดเวลาให้ผู้บริหารและพยาบาลมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการสร้างเสริม พฤติกรรมจริยธรรมในวิชาชีพการพยาบาล รวมทั้งร่วมกันหาทางแก้ไขและป้องกันปัญหาจริยธรรมใน วิชาชีพการพยาบาล

การวิจัยทางการพยาบาล

ผลจากการศึกษาครั้งนี้ได้ศึกษาเฉพาะในกลุ่มตัวอย่างที่เป็นบุคลากรพยาบาล ทำให้ทราบ ข้อมูลในมุมมองของพยาบาล จึงสามารถนำข้อมูลจากการศึกษาครั้งนี้ไปเปรียบเทียบกับข้อมูลที่เกิดขึ้นกับ พยาบาลในหน่วยงานที่ปฏิบัติหน้าที่ได้ อีกทั้งสามารถใช้เป็นข้อมูลในการเฝ้าระวังปัญหาที่อาจเกิดขึ้นใน หน่วยงานได้ รวมทั้งสามารถเชื่อมโยงกับปัจจัยต่างๆที่จะทำให้เกิดปัญหาจริยธรรมในวิชาชีพการพยาบาล ได้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. เผยแพร่รายงานการวิจัยนี้ให้ผู้บริหารที่เกี่ยวข้องได้รับทราบเพื่อใช้ข้อมูลที่เป็นผลการศึกษาคั้ง นี้เป็นแนวทางในการพัฒนาบุคลากรพยาบาล
2. นำเสนอข้อมูลให้กับองค์กรวิชาชีพระดับชาติ ได้แก่ สภาการพยาบาล และสมาคมพยาบาลแห่ง ประเทศไทยฯ เพื่อใช้ประโยชน์ในการกำหนดนโยบายเรื่องจริยธรรมในวิชาชีพการพยาบาลและ จรรยาบรรณวิชาชีพต่อไป

ข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยจริยธรรมในวิชาชีพการพยาบาลตามมุมมองหรือการรับรู้ของผู้ใช้บริการ และ นำข้อมูลมาเปรียบเทียบกับข้อมูลในมุมมองหรือการรับรู้ของพยาบาล เพื่อได้ข้อมูลที่จะเป็นแนวทางในการ ปรับเปลี่ยนการบริหารจัดการเรื่องการสร้างเสริมจริยธรรมในวิชาชีพการพยาบาล
2. การศึกษาระยะยาวเรื่องพัฒนาการจริยธรรมในวิชาชีพการพยาบาล เพื่อประเมินว่าในสังคมที่ เปลี่ยนไป และช่วงเวลาที่แตกต่างกัน จริยธรรมในวิชาชีพพยาบาลจะเป็นอย่างไร พัฒนาการเป็นไปในทาง ที่ดีขึ้นหรือไม่
3. การศึกษาวิเคราะห์กลไก/แนวทางในการแก้ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมวิชาชีพการพยาบาล และวิธีป้องกันปัญหาจริยธรรมวิชาชีพการพยาบาลว่า มีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด